

การพัฒนาตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออก

ปิยะธิดา วรญาโณปกรณ์, ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์, สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล: piyathida@buu.ac.th

Received: April,22,2020 Revised: May,20,2020 Accepted: June,30,2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออก 2) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออก จำนวน 990 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอน (Two-stage stratified sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 99 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองด้วยโปรแกรม LISREL 8.72

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้หลัก และ 18 ตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ 1) การช่วยเหลือผู้อื่น มี 4 ตัวบ่งชี้ย่อย 2) การดูแลสมบัติส่วนรวม มี 3 ตัวบ่งชี้ย่อย 3) การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม มี 3 ตัวบ่งชี้ย่อย 4) ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มี 4 ตัวบ่งชี้ย่อย 5) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มี 4 ตัวบ่งชี้ย่อย ซึ่งทุกตัวบ่งชี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมในการบ่งชี้คุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังที่ค่าไค-สแควร์เท่ากับ 250.24 p-value เท่ากับ 0.000 ณ องศาความเป็นอิสระที่ 99 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 2.51 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.95 ค่ากำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.017 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.040

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้จิตสาธารณะ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

A Development of indicators of public mind for lower secondary school students in the Eastern area.

ปิยะธิดา วรญาโณปกรณ์, ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์, สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
อีเมล: piyathida@buu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to develop public mind Indicators for lower secondary school students in Eastern region and to develop and examine the consistency of the public mind Indicators model with the empirical data. The sample selected by two-stage stratified sampling method consists of 990 lower secondary school students in the Eastern region of Thailand. The research instrument used in this study was a five-rating scale questionnaire in a total of 99 items. Data were analyzed by using mean, standard deviation, skewness, kurtosis, Pearson correlation coefficient (using SPSS) and a second-order confirmatory factor analysis (using LISREL 8.72)

The findings were as follows:

1) Public mind indicators for lower secondary school students consisted of 5 main indicators with 18 sub-indicators: (i) helping others (4 sub-indicators), (ii) public care (3 sub-indicators), (iii) respecting others (3 sub-indicators), (iv) social responsibility (4 sub-indicators), and (5) environmental conservation (4 sub-indicators). In addition, the finding revealed that all indicators were in accordance with the criteria indicating that all indicators suitably identified the characteristics of public mind for lower secondary school students in Eastern region.

2. The measurement model of public mind for lower secondary school students were consistent with the empirical data as shown in fitted indices: $\chi^2 = 250.24$, $p = 0.000$, $df = 99$, $\chi^2 / df = 2.51$, CFI = 1.00, GFI = 0.97, AGFI = 0.95, RMR= 0.017, and RMSEA = 0.040.

Keywords: public mind Indicators, confirmatory factor analysis (CFA), lower secondary school students

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ได้กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนั้น ต้องได้รับการปลูกฝังผ่านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ

จิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 8 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาจิตสาธารณะให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของจิตสาธารณะอย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากนิยาม ตัวบ่งชี้ พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งนิยามของจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน สังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ผู้ที่มีจิตสาธารณะคือผู้ที่มีคุณลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกายสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน

อย่างไรก็ดี จากปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นทุกวันจะทำให้ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาได้อย่างข้ามกระโดด อาทิ ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจและมั่งคั่ง การแสวงหาผลประโยชน์จากผู้มีช่องทางมากกว่าคนอื่น ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด ความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อเด็กและสตรี เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นเหตุที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ สาเหตุหลักอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหานานับการข้างต้นคือการที่บุคคลไร้ซึ่งจิตสาธารณะที่เป็นคุณลักษณะอันดีงามที่ทุกคนพึงมีและควรปฏิบัติ

ความสำคัญของจิตสาธารณะดังกล่าว ทำให้ประเทศกำหนดนโยบายปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับเยาวชน โดยให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมจิตสาธารณะของผู้เรียน โดยแปลงเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนตามศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังให้เกิดความรับผิดชอบ เสียสละ และมีจิตสาธารณะ สถานศึกษาแต่ละแห่งได้นำแนวนโยบายนี้มาปรับใช้ให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ในหลายแนวทาง เช่น การบูรณาการกับรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน ในโอกาสวันสำคัญ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการบำเพ็ญประโยชน์ การพัฒนาศาสนสถาน กิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมทั้งสอดแทรกกิจกรรมเข้ากับกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ด้วยเหตุนี้ หากมีนโยบายการปลูกฝัง จัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะให้กับผู้เรียนแต่ขาดตัวชี้วัดที่มีมาตรฐานและครอบคลุมอย่างครบถ้วน จะไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามแนวทางที่เหมาะสม ดังนั้นนโยบายการส่งเสริมจิตสาธารณะให้เกิดกับบุคคลในประเทศจะไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมยังคงปรากฏขึ้นเช่นเดิม ตัว

บ่งชี้ที่ครอบคลุม ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละท้องถิ่นจะช่วยให้แต่ละสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนได้ตรงกับบริบทของชุมชนได้มากยิ่งขึ้น ตรงกับผลการวิจัยของ Shinichi (2007) ศึกษาจิตสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปใช้ในชุมชน กรณีศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในชนบทที่พบว่า การที่บุคคลในสังคมไม่มีจิตสาธารณะต่อส่วนรวมเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนไทยในชนบท พฤติกรรมความร่วมมือและสัมพันธ์ภาพอันดีงามของคนในสังคมจะเกิดขึ้นได้เมื่อได้รับความรู้ ความเข้าใจที่มีเหตุผล และสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งความต้องการของชุมชน ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้นเพื่อตรวจวัดและประเมินว่าบุคคลใดมีจิตสาธารณะหรือไม่อย่างไร หรืออยู่ในระดับใด จึงควรมีการพัฒนาตัวบ่งชี้ได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดตัวชี้วัดของจิตสาธารณะไว้เพียง 2 ตัวชี้วัดคือ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม นอกจากนี้ยังได้มีงานวิจัยซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะที่แตกต่างกันออกไป อาทิ ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาสมัครนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกำหนดตัวบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา ส่วนภักนุช หมากดิน (2556) ได้ศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือการดูแลรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การเคารพสิทธิผู้อื่นและสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความมีน้ำใจและเอาใจใส่ต่อผู้อื่น การมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมสาธารณะ และความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นต้น จากงานวิจัยที่ได้มีผู้ได้ศึกษามาดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และจัดหมวดหมู่คุณลักษณะของจิตสาธารณะเพื่อให้เกิดความครอบคลุมและชัดเจน โดยสามารถจำแนกคุณลักษณะของจิตสาธารณะเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การดูแลสมบัติส่วนรวม การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งการพัฒนาตัวบ่งชี้เหล่านี้จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของจิตสาธารณะชัดเจนขึ้น และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะแก่ผู้เรียนเกิดความเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่ประเทศต้องการ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมและเป็นกำลังที่ดีต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในเขตภาคตะวันออกเฉียงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 88,965 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 990 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอน (two-stage stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 99 ข้อ ครอบคลุมคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การดูแลสมบัติส่วนรวม การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเพื่อเติมอื่น ๆ เป็นแบบให้เขียนแสดงความคิดเห็น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item- Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาเกณฑ์ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบ พบว่า ค่าดัชนี IOC มีค่าระหว่าง .60 – 1.00

2) การตรวจสอบอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม โดยพิจารณาเกณฑ์อำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .40 ขึ้นไป พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง .41 - .80 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -coefficient) โดยพิจารณาเกณฑ์ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป พบว่า ค่าความเที่ยงของตัวบ่งชี้หลักและตัวบ่งชี้ย่อยมีความเที่ยงระหว่าง .70 - .90 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .97 ด้วยเหตุนี้ ข้อคำถามในแบบสอบถามความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและมีอำนาจจำแนกในระดับที่สูง

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน และต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 990 คน หลังจากนั้นได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 940 ชุดคิดเป็นร้อยละ 95

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเบ้ (Sk) และความโด่ง (Ku)

2. การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ทำให้ได้เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

3. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second-order confirmatory factor analysis: CFA) ของตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.72

ผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออก ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้หลัก 18 ตัวบ่งชี้ย่อย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ 1) ตัวบ่งชี้หลักการช่วยเหลือผู้อื่น มี 4 ตัวบ่งชี้ย่อย มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.54, S.D.=0.66) โดยตัว

บ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุดคือ การช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.76, S.D.=0.65$) 2) ตัวบ่งชี้หลักการดูแลสมบัติส่วนรวม มี 3 ตัวบ่งชี้ย่อย มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02, S.D.=0.58$) ตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุดคือ การใช้และรักษาสสมบัติส่วนรวม ($\bar{X} = 4.20, S.D.=0.63$) 3) ตัวบ่งชี้หลักการเคารพสิทธิต่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S.D.=0.60$) ตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุดคือ การแบ่งปันการใช้ของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.08, S.D.=0.65$) 4) ตัวบ่งชี้หลักความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90, S.D.=0.60$) ตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุดคือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบสังคม ($\bar{X} = 4.07, S.D.=0.67$) และ 5) ตัวบ่งชี้หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, S.D.=0.64$) ตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุดคือ การลดการใช้ที่ฟุ่มเฟือย ($\bar{X} = 4.01, S.D.=0.66$)

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ อยู่ในช่วง 0.22 ถึง 0.73 ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าไม่เกิน 0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไม่สูงเกินไปจึงเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง และการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ตัวบ่งชี้หลักจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวบ่งชี้หลักความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การดูแลสมบัติส่วนรวม การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97 0.92 0.91 0.88 และ 0.82 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้หลัก พบว่า 1) ตัวบ่งชี้หลักการช่วยเหลือผู้อื่นมีตัวบ่งชี้ย่อยที่สำคัญสูงสุดคือ การอำนวยความสะดวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.63 2) ตัวบ่งชี้หลักการดูแลสมบัติส่วนรวมมีตัวบ่งชี้ย่อยที่สำคัญสูงสุด คือ การวางแผนการใช้ของส่วนรวม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.59 3) ตัวบ่งชี้หลักการเคารพสิทธิต่อส่วนรวม มีตัวบ่งชี้ย่อยที่สำคัญสูงสุด คือ การให้เกียรติรับฟังความคิดเห็น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.57 4) ตัวบ่งชี้หลักความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีตัวบ่งชี้ย่อยที่สำคัญสูงสุด คือ การทำหน้าที่ที่ได้รับด้วยความเต็มใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.58 5) ตัวบ่งชี้หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีตัวบ่งชี้ย่อยที่สำคัญสูงสุด คือ การสงวนดูแลรักษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ เท่ากับ 0.58

3.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 250.24 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 0.000 ที่องศาอิสระ เท่ากับ 99 และมีค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 2.51 ซึ่งค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.017 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.040 (ดังภาพที่ 1 และตารางที่ 1)

ภาพที่ 1 โมเดลผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียง

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²
	(β)	SE	t	
1. การช่วยเหลือผู้อื่น				
การช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ (x1)	0.53 [*]	-	-	0.68
การแนะนำและแก้ปัญหา (x2)	0.60 [*]	0.023	26.07	0.63
การอำนวยความสะดวก (x3)	0.63 [*]	0.031	20.65	0.42
การแบ่งปันบริจาคทรัพย์สินของ (x4)	0.58 [*]	0.025	22.87	0.50
2. การดูแลสมบัติส่วนรวม				
การใช้และรักษาสสมบัติส่วนรวม (x5)	0.45 [*]	-	-	0.52
การสอดส่องดูแลสมบัติส่วนรวม (x6)	0.56 [*]	0.022	25.46	0.77
การวางแผนการใช้ของส่วนรวม (x7)	0.59 [*]	0.025	23.49	0.64
3. การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม				
การปกป้องเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น (x8)	0.56 [*]	-	-	0.67
การแบ่งปันการใช้ของส่วนรวม (x9)	0.53 [*]	0.018	28.79	0.68
การให้เกียรติรับฟังความคิดเห็น (x10)	0.57 [*]	0.019	29.64	0.71
4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม				
ความมุ่งมั่นตั้งใจแก้ปัญหาส่วนรวม (x11)	0.57 [*]	-	-	0.65
การทำหน้าที่ที่ได้รับด้วยความเต็มใจ (x12)	0.58 [*]	0.021	28.17	0.69
การปฏิบัติตามกฎระเบียบสังคม (x13)	0.48 [*]	0.021	23.10	0.53
การร่วมทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม (x14)	0.57 [*]	0.020	28.56	0.47
5. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม				
การลดการใช้ที่ฟุ่มเฟือย (x15)	0.57 [*]	-	-	0.75
การใช้อย่างประหยัดคุ้มค่า (x16)	0.55 [*]	0.021	26.05	0.59
การสงวนดูแลรักษา (x17)	0.58 [*]	0.023	25.47	0.58
การปรับปรุงนำกลับมาใช้ใหม่ (x18)	0.55 [*]	0.027	20.18	0.41
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง				
การช่วยเหลือผู้อื่น	0.82 [*]	0.035	23.45	0.68
การดูแลสมบัติส่วนรวม	0.92 [*]	0.040	22.90	0.85
การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม	0.91 [*]	0.034	26.64	0.84
ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	0.97 [*]	0.035	27.85	0.94
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	0.88 [*]	0.033	26.88	0.78

* p

< .05

$$\chi^2 = 250.24, df = 99, p = 0.000, \chi^2/df = 2.51, CFI = 1.00, GFI = 0.97, AGFI = 0.95, RMR = 0.017, RMSEA = 0.040$$

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า คุณลักษณะของจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การดูแลสมบัติส่วนรวม การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวถึงผู้มีจิตสาธารณะเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม อาสาช่วยเหลือสังคมโดยลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน จิตสาธารณะจึงเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองของประเทศ เนื่องจากบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในสิทธิของตนเองไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2555) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัคนุช หมาภิน (2556) อนุพันธ์ คำปิ่นและคณะ (2558) อังคณา อ่อนธานี (2558) และสายถวิล แซ่ฮั่ว (2559) ได้ศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะ ประกอบด้วย การช่วยเหลือผู้อื่น การดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม การเคารพสิทธิและสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม นอกจากนี้ตัวบ่งชี้หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ (2553) และสุวรรณ ชันดี (2557) ที่กล่าวถึง จิตสาธารณะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการตระหนักคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด รวมถึงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งแสดงถึงการมีจิตสาธารณะ ทั้งนี้คุณลักษณะจิตสาธารณะอาจไม่ต้องแสดงออกถึงการกระทำอะไรมากเพียงแต่มีความเข้าใจและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมไปจนถึงการกระทำที่ส่งผลดีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (ชาย โพธิ์สิตา และคณะ, 2540)

ตัวบ่งชี้หลักการช่วยเหลือผู้อื่น มีตัวบ่งชี้ย่อย 4 ตัวบ่งชี้ คือ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ การแนะนำและแก้ปัญหา การอำนวยความสะดวก และการแบ่งปันบริจาคทรัพย์สินของ ซึ่งตัวบ่งชี้การช่วยเหลือผู้อื่นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษา ฐิติชานันท์ ศรีบริบูรณ์ (2550) วิรพร สีสถาน (2557) และอังคณา อ่อนธานี (2558) ที่ได้สรุปพฤติกรรมกรช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่ การช่วยแนะนำหรือให้คำปรึกษาสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การให้บริการหรือช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อื่น รวมถึงการมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ย่อยการอำนวยความสะดวกเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการช่วยอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่บุคคลสามารถกระทำได้ง่ายตามกำลังความรู้ความสามารถที่ตนเองมี ดังเช่นในยามที่เกิดสถานการณ์ไม่ปกติในบ้านเมือง ประชาชนผู้มีจิตสาธารณะต่างร่วมแรงร่วมใจกันออกมาช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกในสิ่งที่ตนสามารถทำได้ เช่น บริการรถรับส่ง ช่วยโบกรถ บริการตัดผม ช่วยแจกอาหาร เก็บขยะ ทำความสะอาดพื้นที่ ฯลฯ จากความสำคัญของตัวบ่งชี้ โรงเรียนควรมีการส่งเสริม หรือเสริมแรงให้นักเรียนรู้จักการให้ความช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้อื่น โดยเริ่มจากการช่วยงานที่บ้าน ช่วยงานของโรงเรียน จนถึงการให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่ตนสามารถทำได้ โดยโรงเรียนควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริการชุมชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่นแก่นักเรียน

ตัวบ่งชี้หลักการดูแลสมบัติส่วนรวม มีตัวบ่งชี้ย่อย 3 ตัวบ่งชี้ คือ การใช้และรักษาสมบัติส่วนรวม การสอดส่องดูแลสมบัติส่วนรวม และการวางแผนการใช้ของส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจษฎา หนูรุ่น (2551) และสายถวิล แซ่ฮั่ว (2559) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมกรดูแลสมบัติส่วนรวมได้สอดคล้องกัน คือการใช้และดูแล

รักษาสีของส่วนรวมอย่างระมัดระวัง เมื่อใช้แล้วเก็บรักษาให้อยู่ในสภาพดี ใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอมไม่ทำลายให้เกิดความเสียหาย การรับอาสาที่จะช่วยสอดส่องดูแลสมบัติส่วนรวม ะวางแผนและหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการใช้ของส่วนรวม เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ย่อยการวางแผนการใช้ของส่วนรวม เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของคนเปลี่ยนไปเป็นสังคมเมือง ผู้คนต้องออกมาทำงานนอกบ้าน และนิยมใช้ชีวิตในวันหยุดพักผ่อนตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ลานพลาซ่า สวนสาธารณะ ดังนั้นการใช้พื้นที่สาธารณะในการทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงควรมีการใช้อย่างเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือสร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่นและควรแบ่งปันเอื้อเฟื้อต่อกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรปลูกฝังนักเรียนให้รู้จักการใช้สถานที่หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวมอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สนามกีฬา ห้องน้ำ โรงอาหาร หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่จำกัด ควรใช้อย่างถูกวิธี ในเวลาที่เหมาะสม แบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ร่วมด้วย และดูแลรักษาให้คงอยู่ใช้งานได้ยาวนาน เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม

ตัวบ่งชี้หลักการเคารพสิทธิต่อส่วนรวม มีตัวบ่งชี้ย่อย 3 ตัวบ่งชี้ คือ การปกป้องเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การแบ่งปันการใช้ของส่วนรวม การให้เกียรติรับฟังความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชาย โปธิสิตา และคณะ (2540) อังคณา อ่อนธานี (2558) และ สายถวิล แซ่ฮั่ว (2559) ที่ศึกษาพฤติกรรมการจิตสาธารณะในการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ได้แก่ การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน การแบ่งปันเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การปกป้องสิทธิของตนเองและไม่ล่วงล้ำความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่าตัวบ่งชี้ย่อยการให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสูงสุด แสดงให้เห็นความสำคัญของปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในการใช้คำพูดสุภาพ การเคารพและให้เกียรติรุ่นพี่รุ่นน้อง ไม่ดูถูกเหยียดหรือซ้ำเติมผู้อื่น อาจก่อให้เกิดปัญหาการถูก กลั่นแกล้งซึ่งโรงเรียนควรให้ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนรู้จักการเคารพสิทธิต่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้หลักความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีตัวบ่งชี้ย่อย 4 ตัวบ่งชี้ คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจแก้ปัญหาส่วนรวม การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ การปฏิบัติตามกฎระเบียบสังคม และการร่วมทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม คือการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ไม่ทำให้ผู้อื่นในสังคมเดือดร้อน ยินดีให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในการพัฒนาชุมชน ปฏิบัติตามกฎหมายและมีระเบียบวินัย เช่นเดียวกับกับอนุพันธ์ คำปิ่น และคณะ (2558) ที่ได้อธิบายลักษณะของความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคมและการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ย่อยการทำหน้าที่ที่ได้รับด้วยความเต็มใจเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสูงสุด แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนควรปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักในเรื่องของการรักษาระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในด้านต่าง ๆ โดยโรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีหน้าที่ และรับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การทำความสะอาดหรือพัฒนาพื้นที่ในโรงเรียน กิจกรรมช่วยเหลือในชุมชนและสังคม กิจกรรมอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีตัวบ่งชี้ย่อย 4 ตัวบ่งชี้ การลดการใช้ที่ฟุ่มเฟือย การใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า การสงวนดูแลรักษา และการปรับปรุงนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวรรณ ชันดี (2557) เกี่ยวกับจิตสาธารณะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือการตระหนักคุณค่า ใช้อย่างประหยัด ดูแลรักษาให้คงอยู่ โดยบูรณาการกิจกรรมสิ่งแวดล้อม กิจกรรมปลูกป่า การรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาความสะอาดพื้นที่ต่าง ๆ

ในชุมชน เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวบ่งชี้ย่อย การสงวนดูแลรักษาเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสูงสุด แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันทรัพยากรสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงเป็นจำนวนมาก สังคมให้ความสำคัญกับการสงวนและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติก และผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก การคัดแยกและกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมปลูกป่าและดูแลแหล่งน้ำในชุมชน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน อาทิ ธนาคารขยะ กิจกรรมรีไซเคิล กิจกรรม 5 ส Big cleaning Day เป็นต้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในการสงวนและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ได้ข้อสรุปว่า โมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักวิชาการที่หลากหลาย มีการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญและผ่านการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้โดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นผู้วิจัยได้นำตัวบ่งชี้ไปตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ได้ตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของโมเดลตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาย โพธิธิตา และคณะ (2540) ญัฐนิษากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ภัคนุช หมาภิน (2556) วีรพร สีสถาน (2557) อนุพันธ์ คำปัน (2558) อังคณา อ่อนธานี (2558) และสายถวิล แซ่อั่ว (2559) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะในทำนองเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีตัวบ่งชี้หลัก 5 ตัวบ่งชี้ คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การดูแลสมบัติส่วนรวม การเคารพสิทธิต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อยที่มีคุณภาพ ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และเป็นไปตามกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้ ที่สามารถนำไปใช้เป็นตัวบ่งชี้ในการวัดจิตสาธารณะของนักเรียน อีกทั้งเป็นแนวทางในการส่งเสริม พัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน ซึ่งจะติดตัวไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดี สร้างประโยชน์แก่สังคมต่อไป

2. ตัวบ่งชี้จิตสาธารณะที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ทุกตัวมีความสำคัญใกล้เคียงกัน ดังนั้น ในการส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียนควรส่งเสริมในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียน และสังคมส่วนรวม และควรนำตัวบ่งชี้ไปใช้กำหนดพฤติกรรม และสร้างเกณฑ์ในการประเมินผู้เรียนในด้านจิตสาธารณะต่อไป

3. ควรศึกษาคุณลักษณะจิตสาธารณะกับกลุ่มตัวอย่างอื่น และศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ เช่น เพศ สังกัด ขนาดโรงเรียน หรือระดับภูมิภาค เพื่อยืนยันถึงความเป็นสากลของโมเดลจิตสาธารณะ และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). *แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย*. วารสารรัฐสภาสาร, 61(1), 77-78.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตลักษณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาย โพธิธิตา และคณะ. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร , นครปฐม, สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล*.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาคินุช หมากผิน. (2556). *การวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วีรพร สีสถาน. (2557). *การพัฒนาแบบวัดจิตอาสาสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ. (2553). *การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สายถวิล แซ่อำ. (2559). *การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ ชันตี. (2557). *จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตอำเภอดุสิตบุรี จังหวัดปทุมธานี*. รายงานการวิจัยปี 2557, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อนุพันธ์ คำปิ่น และคณะ. (2558). *การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(1), 299-313.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2555). *จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. สารนิพนธ์ ภาควิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อังคณา อ่อนธานี. (2558). *การพัฒนาตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี*. รายงานการวิจัย, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Shinichi, S. (2007). *Publicness and taken-for-granted knowledge: A case study of communal land formation in rural Thailand*. Discussion Papers 108, Institute of Developing Economics, Japan External Trade Organization (JETRO).